

Verslag van werkzaamheden

van E.J. Fischer,

bijzonder hoogleraar Bedrijfsgeschiedenis (inclusief de sociale aspecten)
aan de Universiteit van Amsterdam in de Faculteit
Geesteswetenschappen en de Faculteit Maatschappij & Gedrags-
wetenschappen over het academische jaar 2006-2007

Verslag van de werkzaamheden 2006-2007

1. Inleiding

In de genoemde faculteiten is in 1994 door de Vereniging¹ het Nederlandsch Economisch-Historisch Archief (NEHA) de volgende bijzondere leerstoel gevestigd: "Bedrijfsgeschiedenis, inclusief de sociale aspecten". Sedert 1994 bekleed ik deze leerstoel en jaarlijks breng ik verslag uit over mijn werkzaamheden. Er is afgesproken dat ik dit "in ruime zin" doe, dat wil zeggen dat ik ook lezingen, interviews en publicaties, voortvloeiend uit andere werkzaamheden, in dit verslag een plaats geef. Ook dit jaar bestonden mijn activiteiten die samenhangen met mijn aanstelling bij de UvA, grotendeels uit onderwijs en bestuurlijk werkzaamheden.

Hoewel in strikte zin niet van belang voor dit verslag, heeft de reorganisatie van het Europese Verbond van Verzekeraars CEA, waar ik in april 2006 gevraagd ben het interim-directoraat te vervullen, mij enorm veel tijd en energie gekost. In verband met deze klus heb ik van april 2006 tot eind februari 2007 in Brussel gewoond, met wekelijkse reizen naar Parijs, aangezien daar het hoofdkwartier was gevestigd. "Was" want een van de opdrachten die ik mijzelf gegeven had, was om het hoofdkwartier in Parijs te sluiten en te verplaatsen naar Brussel. Dit was, gezien het feit dat ik met een franse voorzitter moest werken, niet eenvoudig. In verband met mijn onderwijsopdracht in Nederland, zorgde ik dat ik donderdagavond weer in Nederland was, zodat ik op vrijdagochtend college kon geven.

Wat betreft het groot aantal bestuurlijke werkzaamheden, zijn er enkele die apart vermelding behoeven, deels omdat zij mij veel tijd gekost hebben, deels omdat de werkzaamheden in deze besturen noemenswaardige ontwikkelingen hebben doorgemaakt. Voor aparte vermelding komen mijns inziens in aanmerking:

Stichting Academie voor Verenigings Management (AVVM)

In mijn vorige verslag heb ik aangegeven dat opleidingen verenigings-management niet langer door de VU worden verzorgd. Omdat deze opleidingen als zeer zinvol werden beschouwd door het bedrijfsleven, heb ik – samen met enkele anderen – de AVVM opgericht. Deze "doorstart" is succesvol gebleken: het bedrijfsleven stuurt, net als vroeger bij de VU, zijn beleidsmedewerkers en managers/directeuren naar de AVVM om de cursussen Verenigings-Professional respectievelijk Verenigings-Manager te volgen.

Stichting Erfgoed Actueel (SEA)

In mijn vorige jaarverslag maakte ik er melding van dat deze stichting wellicht zou kunnen aansluiten bij een fusieproces dat gaande was in de 'erfgoedwereld'. Deze fusie heeft inmiddels zijn beslag genomen. Daarmee zijn thans vier koepel(tje)s, in één nieuwe rechtspersoon verenigd, de Stichting Erfgoed Nederland. In deze nieuwe stichting zijn documentaire instellingen, erfgoedinstellingen, het archeologische verenigingen en instellingen op het gebied van monumenten bij elkaar gebracht. Directeur van deze stichting is R. Hermans, die eerder directeur van DIVA was.

Stichting Gemeenschappelijke opleidingen (GO)

¹ Inmiddels is het NEHA geen vereniging meer, maar een stichting.

In mijn vorige verslag maakte ik melding van de reorganisatie die zou moeten plaatsvinden, wilde de stichting kans van overleven hebben. Deze reorganisatie heeft in 2007 zijn beslag gekregen en aan het eind van 2007 worden er, bottom line, weer zwarte cijfers geschreven. Thans is er een onderzoek gaande of GO niet moet zoeken naar een partner (fusie of overname) om wat meer schaal te krijgen. Daardoor zou de concurrentiepositie en de slagkracht verder verbeterd kunnen worden.

Stichting Digitaal Monument Joodse Gemeenschap

Zoals in een eerder verslag te lezen valt, heeft het Verbond van Verzekeraars een bedrag van € 2.25 miljoen ter beschikking gesteld voor het vervaardigen van een digitaal monument joodse gemeenschap. Dit monument geeft een virtuele reconstructie van de Nederlands joodse gemeenschap, aan de vooravond van de holocaust. Het monument is in 2006 'opgeleverd' en heeft veel interesse van de Nederlandse pers ontvangen. De door mij in het vorige verslag aangegeven mogelijke overdracht van het Joods Digitaal Monument aan het Joods Historisch Museum, heeft onlangs plaatsgevonden (23 oktober 2007).

Bedrijfsgeschiedenis ING

De Raad van Bestuur van ING heeft besloten om een wetenschappelijke studie te laten verrichten naar de rechtsvoorgangers van de bankpoot van ING, te weten de NMB en Rijks Post Spaarbank/Post Cheque en Giro Dienst. Mij is gevraagd of ik in de begeleidingscommissie zitting wil nemen en of ik wil helpen bij het vinden van geschikte auteurs. Ik heb hierin toegestemd. Als auteurs zijn nu werkzaam J. Barendregt, D. van der Werf en R. Overman. Naar het zich laat aanzien zouden de twee of drie delen, die thans voorzien zijn, eind 2009 – begin 2010 kunnen worden gepubliceerd.

Stichting SNS-Reaal Fonds

In het begin van 2007 ben ik benaderd met de vraag of ik het voorzitterschap van de stichting zou willen vervullen. De stichting heeft op dit moment een jaarlijks budget van € 30 miljoen uit te geven, en het ziet er naar uit dat dit budget nog aanzienlijk zal kunnen gaan groeien. Sedert maart/april ben ik voorzitter van deze stichting en ben ik, met mijn medebestuurders, bezig een zogenaamd uitdelingsbeleid te formuleren. Vooral nog is besloten om aanvragen, die betrekking hebben op de volgende gebieden, voor honorering in aanmerking te laten komen: Cultuur, educatie, wetenschap. Aspecten die verder een rol (kunnen) spelen in de toewijzing zijn: Empowerment, duurzaamheid, integratie en emancipatie.

Stichting Verzekerings Wetenschap (SVW)

Tussen de stichting en de UvA is in enkele jaren een nauw samenwerkingsverband gegroeid. Vanuit de UvA zijn hierbij de Economische en Juridische faculteit betrokken. In het verslagjaar zijn twee nieuwe (bijzondere) hoogleraren benoemd, namelijk Dr. W. Kalkman/ING en Dr. J. van Rijckevorsel/Verbond van Verzekeraars. De SVW is de stichting die de UvA gevraagd heeft om deze leerstoelen in te mogen stellen. In deze stichting ben ik penningmeester.

2. Onderwijs

In het verslagjaar heb ik wederom aan een zevental studenten college gegeven. Zes van hen slaagden voor het tentamen.

Tijdens de laatste bijeenkomst van het curatorium van deze leerstoel, op 26 januari van dit jaar, is de wens te kennen gegeven om een overzicht te geven van de stof die de studenten gedoceerd krijgen. In een bijlage bij dit verslag heb ik aan deze wens voldaan (zie bijlage).

3. Publicaties, lezingen, voordrachten, forums, promotiecommissies, interviews, enz.

- E.J. Fischer, *Report on the CEA (Re)Organisation: June 2006 – February 2007* (Paris/Brussels – Comité Européen des Assurances – 2007) 23 pp.
- Interview voor publicatie over de Autoriteit Financiële Markten (november 2006)
- Interview voor publicatie over de afhandeling van joodse verzekeringstegoeden uit WO II (voor publicatie van M. Gerstenfeldt)
- Interview ten behoeve van het blad van MKB-Nederland inzake “ondernemerschap in de museale sector”
- Deelname aan hearing van het Europese Parlement inzake de evaluatie van het Financial Services Action Plan (Brussel 25 oktober 2006)
- Voordracht op verzoek van het Britse Verbond van Verzekeraars op een congres over toezicht. Titel voordracht: “Better Regulation: Lessons from Europe” (London, 7 december 2007)
- Voordracht op verzoek van de Europese aansprakelijkheidsverzekeraars over milieuaansprakelijkheid. Titel voordracht: “Environmental Liability; Enhancing the Development of Viable Insurance Solutions in the International Market” (Brussel, 18 januari 2007)
- Voordracht op verzoek van Hongaars Congresbureau. Titel voordracht: “Questions & Tendencies of the European Insurance Market” (Budapest, 27 maart 2007)
- Voordracht op verzoek van het Nederlands Centrum voor Sociale Innovatie over “slimmer werken” (Rotterdam, 3 mei 2007)

4. Bestuurlijke c.q. adviserende werkzaamheden 2004-2005

- Bestuur (voorzitter) Stichting Histosearch
- Bestuur (voorzitter) Stichting Archiefmanifestaties Koninklijke Vereniging Archivarissen in Nederland
- Wetenschappelijk adviseur Commissie Winstverdeling SNS-Reaal
- Bestuur Stichting Economisch Onderzoek (SEO)
- Bestuur (secretaris) Stichting Digitaal Monument Joodse gemeenschap in Nederland
- Lid International Commission on Holocaust Era Insurance Claims (ICHEIC/Commissie Eagleburger)
- Bestuur (secretaris) Stichting Modern Glas (Den Haag)
- Bestuur (voorzitter) SNS-Reaal Fonds ('s-Hertogenbosch)
- Lid Comité van Aanbeveling 'Operatie Zonnestraal' (initiatief van de Stichting Kunst en Cultuur Noord-Holland)
- Lid Comité van Aanbeveling Leerstoel Modern Jodendom, R.U. Leiden
- Lid Vertrouwenscommissie Opvangregeling Levensverzekeraars van de De Nederlandsche Bank
- Bestuur (penningmeester) Stichting Verzekeringswetenschap (Den Haag)
- Lid Raad van Commissarissen Vereeniging Nederlandsche Historisch Scheepvaartmuseum
- Bestuur Stichting Amsterdamse Assurantiebeurs
- Lid Raad van Advies College Bescherming Persoonsgegevens
- Bestuur (voorzitter) Gemeenschappelijke Opleidingen, Stichting GO

- Bestuur (voorzitter) Stichting Erfgoed Actueel
- Raad van Advies Robidus (sociale verzekeringen)
- Voorzitter Raad van Advies Chainworks (opleiding en reïntegratie)
- Lid van de Raad van Toezicht van de Stichting Alzheimer Research Nederland-Fonds
- Lid Raad van Commissarissen Delta Lloyd Groep
- Lid Raad van Advies IG&H consultancy
- Interim-directeur Europees Verbond van Verzekeraars (Comité Européen des Assurances, Parijs/Brussel) april 2006 – februari 2007
- Bestuur (penningmeester) Academie voor Verenigings Management (AVVM)
- Lid begeleidingscommissie wetenschappelijk onderzoek naar de geschiedenis van NMB, RPS en PCGD
- Bestuur (voorzitter) van de Nederlandse Museum Vereniging
- Bestuur (voorzitter) Paepon (brancheorganisatie van aangewezen en erkende particuliere onderwijsinstellingen in Nederland)
- Bestuur (penningmeester) van FOTIN (federatie van particuliere onderwijsorganisaties in Nederland)
- Bestuur (voorzitter) van het Nederlands Centrum voor Sociale Innovatie
- Voorzitter van de visitatie-commissie van het College van Deskundigen Financiële Dienstverlening (visitatie exameninstututen Wft)
- Begeleidingscommissie onderzoek R. Overman naar de geschiedenis van de AUV
- Algemeen directeur Fischer & Fischer, Bussum

5. Begeleiding

Als begeleider actief betrokken bij de totstandkoming van de publicatie: A. Bos, 'The history of licit cocaine in the Netherlands', in: *De Economist* 154 (2006) 581-586.

Tentamenstof “Inleiding tot de bedrijfsgeschiedenis” Prof. dr. Eric j. Fischer, UvA

De tentamenstof bestaat uit 2 onderdelen: de collegestof en een literatuurlijst. Het enige boek dat jullie zelf moeten aanschaffen, is het boek van Slot (over bedrijfseconomie). Ik raad jullie aan dit te kopen: waar jullie ook komen te werken, je zult er altijd een goed naslagwerk aan hebben, dat je goed kunt gebruiken! De overige literatuur wordt door mij ter beschikking gesteld.

1. **Collegestof:** hetgeen in de colleges behandeld is. Deels overlapt dit met de te bestuderen literatuur.
2. **Literatuurlijst:**
 - Venter, Fabriqueur en Fabrikant (bundel over de economische bijdragen van joden aan de economische ontwikkeling van Nederland)
 - De Centrale Centraal (monografie; bedrijfsgeschiedenis over een “sociaal-democratische” verzekeringsmaatschappij)
 - Fabriqueurs en Fabrikanten (dissertatie over de verklarende factoren van de late industrialisatie van Nederland in de negentiende eeuw)
 - Concurrentie: een onderbelicht thema in de Nederlandse bedrijfsgeschiedenis (oratie over de oorzaken van de onderbelichting van een uiterst belangrijke factor voor bedrijfsgeschiedenis door historici)
 - R. Slot: Elementaire Bedrijfseconomie (capita selecta, die tijdens het college worden opgegeven)

 - Reader: vier artikelen
 - Bos: Factorprijzen enz. (alleen p. 117)
 - H. de Vries: bedrijfseconomische begrippen
 - Verstegen: Veluwse kopermolens
 - Craft: leerindustrie U.S. en Europa

Colleges bedrijfsgeschiedenis aan de UvA, 2007

Docent: Prof. dr. Eric J. Fischer

0653 675454

035 6919029

e.fischer@verzekeraars.nl

Colleges op vrijdagen:

7 september

14 september

21 september

28 september

12 oktober

19 oktober

2 november

9 november

16 november

23 november

30 november: Excursie naar het NEHA/Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis
Cruquiusweg 31, Amsterdam Oost (Oostelijk havengebied).

7 december: tentamen

10 december: uitslagen beschikbaar. Deze kunnen telefonisch worden opgevraagd (zie
bovenstaande nummers) vanaf 08.30 uur.